

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК ЯК СУСПІЛЬНИЙ ПРОГРЕС ТА ВИКЛИК ЛЮДСЬКИМ ЦІННОСТЯМ

ЛЕБЕДЄВ В. О., к. філос.н., доцент

Український державний університет залізничного транспорту

Харків, Україна

ЧИ Є МАСОВА КУЛЬТУРА АМОРАЛЬНОЮ?

Традиційне міфологізоване уявлення про масову культуру пов'язує її з пропагандою насильства, сексуальної розбещеності і жорстокості. На те, що, наприклад, твори класичної культури містять значну кількість сцен невмотивованого насильства, критики уваги не звертають. Заперечувати те, що популярні твори експлуатують зазначені вище мотиви, було б нерозумно, однак ми хотіли б показати обмеженість подібних уявлень.

Можна вказати, що в дійсності:

- До насильства в творах маскульту вдаються негативні персонажі, позитивні ж герої використовують його лише з метою відновити порушену справедливість або з метою самозахисту.

- Основною цінністю є сім'я, і більшість неприємностей головних героїв пов'язані саме з відступом від сімейних цінностей (подружня зрада та ін.).

- Злочинець, на відміну від творів російського маскульту, практично ніколи не стає головним позитивним героєм. Винятки лише підкреслюють це правило і йдуть традиційної лінії «благородного розбійника», розпочатої ще баладами про Робін Гуда.

Інтерес у даному контексті есе Джорджа Оруелла «Мистецтво Дональда Макгілла». У ньому мова йде про гумористичних листівках-коміксах, які були дуже популярні в Британії. На думку Оруелла, такі листівки дають «простір погляду Санчо Панси на життя». Хоча в різних іпостасях Санчо Панса входить в коло постійних персонажів літератури, особливо при сучасному суспільному устрої, його точка зору ніколи в розрахунок не бралася. Існування коміксів і той факт, що люди мають потребу в них, симптоматично важливо. Це - нешкідливий бунт проти чесноти».

«В цілому людські істоти хочуть бути хорошими, але – не надто хорошими і не кожен раз» [2, с. 147-149]. Описані вище тенденції генетично пов'язані з особливостями європейської карнавальної гротескної культури, описаних Бахтінім.

У кінематографі маскульту протиставляється артхаус – незалежний, некомерційний кінематограф. Його розвиток в США було пов'язано з протистоянням масового голлівудському кіно, спробою створення більш глибокого, естетично якісного екранного продукту, розрахованого на глядача, що відкидає лекала «стандартної» продукції. Твори артхаусу порушують етичні та естетичні норми, в них можливий будь-який рівень насильства, порнографічні сцени [1, с. 19]. При цьому ті критики, які гнівно засуджують бойовики і фільми жахів, із захопленням пишуть про артхаусні картини. Тобто, ми маємо приклад класичної політики подвійних стандартів.

При розгляді даної теми досить доречним і символічним видається згадати роман Бентлі Літла «Університет». Він присвячений темі боротьби звичайних людей – викладачів і студентів – з інфернальним злом, які захопили вигаданий американський університет. Прояви і дії злої сили різюче нагадують модні тенденції в альтернативному концептуальному мистецтві.

Виходячи зі сказаного вище, можна зробити висновок, що масова культура, як не парадоксально це прозвучить, є одним з небагатьох оплотів гуманізму в сучасному світі. В її творах відображаються традиційні цінності, добро / позитивні персонажі перемагають зло / негативних персонажів, а закінчуються творіння маскульту неминучим хеппі-ендом. Експлуатація тим насильства, сексу та інших осуджуваних явищ в масовій культурі є продовження традиційних мотивів європейської культури, зокрема культури карнавальної. Твори ж культури альтернативної і контркультури є набагато жорстокішими і антигуманними по своїй суті, бо дуже часто вихваляють різні відхилення і девіації.

Список використаних джерел

1. Альтернативная культура: Энциклопедия. Сост. Д. Десятерик. Екатеринбург: Ультра. Культура, 2005. 240 с.
2. Оруэлл Дж. Искусство Дональда Макгилла. *Оруэлл Дж. Эссе. Статьи.* Пермь: КАПИК, 1992. С. 139-149.